

ΝΟΜΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

Σταύρος Βαρδαλάς

Δικηγόρος

Τηλ. 210-3644707

Κεντρικό Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων

Το **Κεντρικό Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων** του Νόμου 4557/2018 (ΦΕΚ Α/139/30-7-2018), ο οποίος ενσωμάτωσε στο εθνικό μας δίκαιο την Κοινοτική Οδηγία 2015/849/ΕΕ/20-5-2015 («Πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για την νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για την χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, την τροποποίηση του Κανονισμού ΕΕ 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της Οδηγίας 2006/70/ΕΚ της Επιτροπής») είναι ένα **ηλεκτρονικό μητρώο**, το οποίο έχει δημιουργηθεί μέσω διαδικτυακής ηλεκτρονικής εφαρμογής και τηρείται στην **Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων**.

Στις παρακάτω γραμμές γίνεται μια περιληπτική και όσο το δυνατόν περιεκτική **παρουσίαση του νέου αυτού θεσμού** στην επιχειρηματική πρακτική και στο δημόσιο δίκαιο της χώρας, η αναλυτική περιγραφή του οποίου θα πρέπει να αναζητηθεί στις πραγματικές του πηγές, που είναι ο **ανωτέρω Νόμος 4557/2018** και η εκδοθείσα (και διορθωθείσα) **Υπουργική Απόφαση 67343/2019**, όπως μνημονεύεται παρακάτω.

Στο **Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων** αυτό, όλα τα νομικά πρόσωπα και όλες οι νομικές οντότητες, που έχουν έδρα στην Ελλάδα ή ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα, που φορολογείται στην Ελλάδα, υποχρεούνται να καταχωρίσουν τα εκ του Νόμου απαιτούμενα στοιχεία των **πραγματικών δικαιούχων** τους.

«Πραγματικός Δικαιούχος» είναι το ή τα φυσικά πρόσωπα, στα οποία τελικά ανήκει ο πελάτης, νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, ή τα οποία ελέγχουν αυτόν, καθώς και το ή τα φυσικά πρόσωπα για λογαριασμό των οποίων διεξάγεται η συναλλαγή ή δραστηριότητα. Η παρ. 17 του άρθρου 3 του Νόμου 4557/2018 εξειδικεύει ποιος είναι ο πραγματικός δικαιούχος, όσον αφορά τις εταιρείες, τα καταπιστεύματα και τις λουιπές νομικές οντότητες ή τα νομικά μορφώματα.

Ως **«πραγματικός δικαιούχος»** νοείται ιδίως:

α) Όσον αφορά τις εταιρείες: αα) Το ή τα φυσικά πρόσωπα στα οποία τελικά ανήκει η εταιρεία ή τα οποία **ελέγχουν αυτήν διά της κατοχής ή του ελέγχου, άμεσα ή έμμεσα**, ικανού ποσοστού των μετοχών ή των δικαιωμάτων ψήφου ή άλλων ιδιοκτησιακών δικαιωμάτων αυτής, μεταξύ άλλων και μέσω μετοχών στον κοιμιστή ή μέσω ελέγχου με άλλα μέσα. Η κατοχή ποσοστού **μετοχών άνω του 25%** ή ιδιοκτησιακού **δικαιώματος άνω του 25%** μιας εταιρείας από φυσικό πρόσωπο αποτελεί ένδειξη άμεσου ελέγχου αυτής. Η κατοχή ποσοστού **μετοχών άνω του 25%** ή **ιδιοκτησιακού δικαιώματος άνω του 25%** μιας εταιρείας από άλλη εταιρεία, ο

έλεγχος της οποίας ασκείται από φυσικό ή φυσικά πρόσωπα ή από περισσότερες εταιρείες, που ελέγχονται από το ίδιο ή τα ίδια φυσικά πρόσωπα, αποτελεί ένδειξη έμμεσου ελέγχου. Ο έλεγχος με άλλα μέσα μπορεί να εξακριβωθεί, μεταξύ άλλων, με βάση τις προϋποθέσεις των παραγράφων 2 έως και 5 του άρθρου 32 του ν. 4308/2014. ββ) Αν, και μόνο εφόσον εξαντληθούν όλα τα δυνατά μέσα και ελλείψει βάσιμων υποψιών, δεν προσδιοριστεί κανένα πρόσωπο ως πραγματικός δικαιούχος, σύμφωνα με την περίπτωση αα' ή αν υπάρχουν αμφιβολίες ως προς το ότι το πρόσωπο, που προσδιορίστηκε είναι ο πραγματικός δικαιούχος, το ή τα φυσικά πρόσωπα, που κατέχουν θέση ανώτατου διοικητικού στελέχους διευθύνοντας την εταιρεία. Τα υπόχρεα πρόσωπα τηρούν αρχεία των δράσεων, που έχουν αναλάβει για να προσδιοριστεί ο πραγματικός δικαιούχος, σύμφωνα με τα ανωτέρω.

β) Όσον αφορά τα καταπιστεύματα (trusts): αα) ο ιδρυτής,

ββ) ο καταπιστευματοδόχος, γγ) ο προστάτης, αν υπάρχει, δδ) οι δικαιούχοι ή, εφόσον οι δικαιούχοι της νομικής οντότητας ή του νομικού μορφώματος δεν έχουν προσδιοριστεί ακόμη, η κατηγορία προσώπων προς το συμφέρον των οποίων κυρίως έχει συσταθεί ή λειτουργεί η νομική οντότητα ή το νομικό μόρφωμα, εε) οποιοδήποτε άλλο φυσικό πρόσωπο στο οποίο τελικά ανήκει ή το οποίο ασκεί άμεσα ή έμμεσα με οποιοδήποτε μέσο τον έλεγχο του καταπιστεύματος.

γγ) Όσον αφορά λοιπές νομικές οντότητες ή νομικά μορφώματα παρεμφερή με τα καταπιστεύματα συμπεριλαμβάνονται τα πρόσωπα που κατέχουν αντίστοιχη ή ανάλογη θέση με τα πρόσωπα που αναφέρονται στην περίπτωση β'.

Υπόχρεοι καταχώρισης, που υποχρεούνται να δηλώσουν τους πραγματικούς δικαιούχους στο Κεντρικό Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων, είναι, κατά το άρθρο 2 της Υ.Α. 67343/2019 (ΦΕΚ Β/2443/20-6-2019), όπως τροποποιήθηκε με την Υ.Α.73900/2019 (ΦΕΚ Β/ 2718/2-7-2019):

2

Α. Κάθε είδους νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες, που έχουν έδρα στην Ελλάδα ή ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα, που φορολογείται στην Ελλάδα, **υποχρεούνται να συμμορφώνονται** με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 20 του ν. 4557/2018 και να τηρούν ειδικό Μητρώο πραγματικών δικαιούχων, το οποίο συνδέεται με το Κεντρικό Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων, που τηρείται στη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών. Ειδικότερα, **υπόχρεοι καταχώρισης είναι:**

1. Εμπορικές επιχειρήσεις, που δεν είναι εισηγμένες σε ρυθμισμένη αγορά ή Πολυμερή Μηχανισμό Διαπραγμάτευσης:

- α) Ομόρρυθμες Εταιρείες.
- β) Ετερόρρυθμες εταιρείες.
- γ) Ετερόρρυθμες εταιρείες κατά μετοχές.
- δ) Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης.
- ε) Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης μονοπρόσωπες.
- στ) Ανώνυμες Εταιρείες.
- ζ) ΙΜΕ ΕΠΕ.
- η) Ιδιωτικές Κεφαλαιουχικές Εταιρείες.

θ) Θυγατρικές εταιρείες ημεδαπών ή αλλοδαπών εταιρειών με πραγματικό δικαιούχο εισηγμένη εταιρεία στην Ελλάδα ή την αλλοδαπή καταχωρίζουν ως πραγματικό δικαιούχο την εισηγμένη μητρική σύμφωνα με το μέρος Β του παρόντος άρθρου.

2. Ναυτικές - ναυτιλιακές εταιρείες:

α) ναυτικές εταιρείες του ν. 959/1979 και ειδικές ναυτικές επιχειρήσεις (ΕΝΕ) εγκριτικών πράξεων του άρθρου 13 του ν.δ. 2687/1953 που έχουν καταχωρηθεί στο Μητρώο ΝΕ του ν. 959/1979,

(β) οι ναυτιλιακές εταιρείες πλοίων αναψυχής του ν. 3182/2003 (ΝΕΠΑ),

(γ) οι συμπλοιοκτησίες.

Οι εταιρείες της παρούσας παραγράφου καταχωρίζουν στο Κεντρικό Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων τα στοιχεία που έχουν ήδη καταχωρισθεί στα οικεία Μητρώα του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής.

3. Αστικές επαγγελματικές εταιρείες:

α) αστικές επαγγελματικές εταιρείες δικηγόρων,

β) αστικές επαγγελματικές εταιρείες συμβολαιογράφων,

γ) αστικές επαγγελματικές εταιρείες δικαστικών επιμελητών.

4. Οντότητες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα:

α) σύλλογοι - σωματεία,

β) ιδρύματα,

γ) αστικές μη κερδοσκοπικές εταιρείες,

δ) μη κερδοσκοπικές οργανώσεις κατά την έννοια του άρθρου 11 του ν. 2731/1999.

5. Καταπιστεύματα και παρεμφερή μορφώματα:

α) οι νομικές οντότητες της περιπτ. δ του άρθρου 2 του ν. 4172/2013,

β) τα αλλοδαπά εμπιστεύματα (trusts) του οποίου ο ιδρυτής, εμπιστευματούχος ή δικαιούχος είναι φορολογικός κάτοικος Ελλάδος,

γ) αλλοδαπά ιδρύματα (foundation).

6. Συνεταιρισμοί:

α) αστικοί συνεταιρισμοί,

β) οικοδομικοί συνεταιρισμοί,

γ) αγροτικοί συνεταιρισμοί,

δ) πιστωτικοί συνεταιρισμοί,

ε) πιστωτικοί συνεταιρισμοί που λειτουργούν με τη μορφή πιστωτικού ιδρύματος.

7. Εταιρείες που βρίσκονται σε πτώχευση, εκκαθάριση ή ειδική εκκαθάριση ή σε παρόμοιες διαδικασίες αφερεγγυότητας. Ο σύνδικος της πτώχευσης, ο διαχειριστής αφερεγγυότητας ή ο εκκαθαριστής ή ειδικός εκκαθαριστής καταχωρίζουν σε ειδική μερίδα του Κεντρικού Μητρώου τα στοιχεία των πραγματικών δικαιούχων.

Β. Οι εισηγμένες εταιρείες σε ρυθμισμένη αγορά ή Πολυμερή Μηχανισμό Διαπραγμάτευσης, που λειτουργεί στην Ελλάδα καταχωρίζονται αυτόματα στο Κεντρικό Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων, μέσω σύνδεσης του Κεντρικού Αποθετηρίου Αξιών με τη ΓΓΠΣ. Τα στοιχεία καταχώρισης αφορούν τον Α.Φ.Μ. και τον κωδικό αναγνώρισης νομικού προσώπου (Legal Entity Identifier).

Διαδικασία καταχώρισης. Η διαδικασία καταχώρισης περιγράφεται στο άρθρο 3 της ως άνω Υ.Α. και έχει ως εξής:

α. Η εφαρμογή παρέχεται μέσω της ιστοσελίδας της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων (Γ.Γ.Π.Σ.) www.gsis.gr και την επιλογή με τη σήμανση «Κεντρικό Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων (ν. 4557/2018)».

β. Πρόσβαση στην εφαρμογή για την υποβολή των στοιχείων έχουν τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες με την έννοια των περιπτ. γ) και δ) του άρθρου 2 του ν. 4172/2013 **διά των εξουσιοδοτημένων εκπροσώπων τους, με χρήση των διαπιστευτηρίων, που έχουν λάβει από τη Φορολογική Διοίκηση.** Ως

εξουσιοδοτημένος εκπρόσωπος μπορεί να είναι οποιοδήποτε φυσικό πρόσωπο, πιστοποιημένο και ενεργοποιημένο με κλειδάριθμο, που έχει δηλωθεί στο TAXISnet, στο σύστημα εξουσιοδοτήσεων της υπηρεσίας myTAXISnet της ιστοσελίδας www.gsis.gr ή www.aade.gr, από τον νόμιμο εκπρόσωπο του νομικού προσώπου.

γ. Με την επιτυχή εισαγωγή στο σύστημα, **πραγματοποιούνται έλεγχοι για την διαπίστωση του ρόλου και των δικαιωμάτων πρόσβασης.** Αναλόγως αποδίδονται οι ρόλοι «Πάροχος στοιχείων πραγματικού δικαιούχου Ν.Π.» «Αρμόδια Ελεγκτική Αρχή», «Αρμόδια Αρχή», «Υπόχρεο Πρόσωπο», «Κεντρικός Συντονιστικός Φορέας».

Καταχωρητέα στοιχεία: Κατά το άρθρο 4 της Υ.Α. αυτής, καταχωρούνται από τον πάροχο στοιχείων, δηλαδή από τον νόμιμο εκπρόσωπο του φορέα ή το ειδικά εξουσιοδοτημένο πρόσωπο για την τήρηση του Μητρώου Πραγματικών Δικαιούχων του φορέα, τα ακόλουθα κατά περίπτωση στοιχεία:

1. Για νομικά πρόσωπα

α) Για το νομικό πρόσωπο ή τη νομική οντότητα που εκπροσωπεί: ΑΦΜ, Επωνυμία, Διακριτικό τίτλο, ΑΡ.ΓΕΜΗ, μορφή νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας, στοιχεία επικοινωνίας (Χώρα, Οδός, Αριθμός, ΤΚ, Πόλη, Περιφερειακή Ενότητα, Περιφέρεια, τηλ. σταθερό, fax, email), κωδικό αναγνώρισης νομικού προσώπου (Legal Entity Identifier), όπου απαιτείται.

β) Για τον ίδιο τον πάροχο στοιχείων: ΑΦΜ, Όνομα, Επώνυμο, Πατρώνυμο, τύπος πιστοποιητικού ταυτοποίησης, αριθμός πιστοποιητικού, ημερομηνία γέννησης, διεύθυνση κατοικίας (Χώρα διαμονής, Οδός, αριθμός, ΤΚ, Πόλη, Περιφερειακή Ενότητα, Περιφέρεια, τηλ. σταθερό, τηλ. κινητό, fax, email).

γ) Για τους πραγματικούς δικαιούχους: i) Βασικά στοιχεία: ΑΦΜ, Όνομα, Επώνυμο, Πατρώνυμο, τύπος πιστοποιητικού, αριθμός πιστοποιητικού, ημερομηνία γέννησης, υπηκοότητα, διεύθυνση κατοικίας (Χώρα διαμονής, Οδός, αριθμός, ΤΚ, Πόλη, Περιφέρεια, Περιφερειακή Ενότητα, τηλ. σταθερό, τηλ. κινητό, fax, διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου), Φορολογική κατοικία και TAX ID. ii) Διεύθυνση επικοινωνίας/αλληλογραφίας: Οδός, αριθμός, ΤΚ, Πόλη, Περιφερειακή Ενότητα, Περιφέρεια, Χώρα. iii) Ιδιότητες πραγματικού δικαιούχου: Μέλος Δ.Σ., δ/ων σύμβουλος, εντεταλμένος σύμβουλος, διοικητής, γενικός δ/ντής, δ/ντής, άλλο πρόσωπο εντεταλμένο είτε άμεσα από το νόμο είτε από ιδιωτική βούληση είτε με δικαστική απόφαση στη διοίκηση, διαχείριση ή εκπροσώπηση της εταιρείας, εταίρος, μέτοχος, άλλη ιδιότητα. iv) Είδος και έκταση δικαιωμάτων: Είδος μέλους, είδος τίτλου, ποσοστό ιδιοκτησίας, ποσοστό δικαιώματος ψήφου, δυνατότητα ελέγχου με άλλο τρόπο (εξωεταιρική συμφωνία για διορισμό μελών ΔΣ ή για από κοινού λήψη αποφάσεων στη Γενική Συνέλευση), τυχόν ιδιότητα πολιτικώς εκτεθειμένου προσώπου/στενού συγγενή ή στενού συνεργάτη του κατά τους ορισμούς 9,10,11 του άρθρου 3 του ν. 4557/2018.

δ) Στην περίπτωση κατοχής εταιρείας από άλλη εταιρεία, καταχωρίζει: i) Βασικά στοιχεία: Επωνυμία, Διακριτικός τίτλος, ΑΦΜ, ΑΡ. ΓΕΜΗ, είδος Ν.Π., στοιχεία προσδιορισμού έδρας (Χώρα, Οδός, Αριθμός, ΤΚ, Πόλη, Περιφερειακή Ενότητα, Περιφέρεια, τηλέφωνο fax, διεύθυνση ηλεκτρονικής αλληλογραφίας, επίσημος ιστοσελίδα νομικού προσώπου αν υπάρχει), Φορολογική κατοικία και TAX ID. ii) Είδος και έκταση δικαιωμάτων: Είδος μέλους, είδος τίτλου, ποσοστό ιδιοκτησίας, ποσοστό δικαιώματος ψήφου, δυνατότητα ελέγχου με άλλο τρόπο.

2. Για νομικές οντότητες (καταπιστεύματα και άλλα είδη νομικών μορφωμάτων παρεμφερή με καταπιστεύματα). Τα στοιχεία για τον ίδιο της περιπτ.

β, της παρ. 1 του παρόντος άρθρου και τα βασικά στοιχεία της υποπερίπτ. ii) της περιπτ. γ, της παρ. 1 του παρόντος άρθρου των ακολούθων προσώπων: α) του ιδρυτή, β) του ή των καταπιστευματοδόχων, γ) του προστάτη (ενδεχομένως), δ) των δικαιούχων ή της κατηγορίας δικαιούχων, ε) οποιουδήποτε άλλου φυσικού προσώπου ασκεί αποτελεσματικό έλεγχο επί του καταπιστεύματος.

Β. Όλα τα ποσοστά **καταχωρούνται με ακρίβεια δύο δεκαδικών ψηφίων**. Τα στοιχεία αυτά αντλούνται από τη βάση δεδομένων της Φορολογικής Διοίκησης αλλά επικαιροποιούνται και επιβεβαιώνονται από τον πάροχο στοιχείων, ο οποίος φέρει και την ευθύνη της ακρίβειας και πληρότητας αυτών.

Προθεσμίες:

Η διαδικασία καταχώρισης των στοιχείων πραγματοποιείται χρονικά ανά ομάδα υπόχρεων προσώπων, όπως αυτές καθορίζονται στην Υ.Α. 67343/2019 (ΦΕΚ Β/2443/20-6-2019) ως εξής:

α) **Η Ομάδα Α** (εταιρείες δικηγόρων, συμβολαιογράφων, ναυτικές εταιρείες, εταιρείες Νόμου 89/67 και 378/68, συμπλοιοκτησία) από **16/9/2019 έως 14/10/2019**.

β) **Η Ομάδα Β** (δημόσιες υπηρεσίες, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, δημοτικές επιχειρήσεις, συνεταιρισμοί, σωματεία, ιδρύματα, μη κερδοσκοπικοί φορείς και κλπ.) από **30/9/2019 έως 1/11/2019**.

γ) **Η Ομάδα Γ** (όλες οι εμπορικές εταιρείες) από **14/10/2019 έως 29/11/2019**.

Κάθε νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, που συνιστάται κατά τη διάρκεια του χρόνου καταχώρισης, όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο 6 ή μετά την ολοκλήρωσή του, **οφείλει να καταχωρίζει τα προβλεπόμενα στοιχεία εντός 60 ημερών** από τη σύστασή του, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 20 του ν. 4557/2018.

Κυρώσεις

Η μη συμμόρφωση συνεπάγεται τη **δέσμευση χορήγησης αποδεικτικού έκδοσης φορολογικής ενημερότητας** των υπόχρεων νομικών προσώπων και οντοτήτων. Περαιτέρω, σε περίπτωση παράβασης της υποχρέωσης τήρησης ειδικού μητρώου και εγγραφής στο Κεντρικό Μητρώο, με απόφαση της Αρχής **επιβάλλεται σε βάρος των υπόχρεων νομικών προσώπων και οντοτήτων πρόστιμο δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ** και τίθεται προθεσμία για τη συμμόρφωσή τους. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης ή υποτροπής, το πρόστιμο διπλασιάζεται.

Παρατηρήσεις:

1) Τα Επιμελητήρια θα πρέπει να **ενημερώσουν τα μέλη της περιφέρειάς τους** για την ύπαρξη και την λειτουργία του νέου αυτού θεσμού με την υπόμνηση να συμμορφωθούν με τα επιτασσόμενα από τις διατάξεις του νέου αυτού Νόμου και να **μην υπερβούν τις προθεσμίες**, που τίθενται από την ως άνω Υ.Α. ως εξής:

- της **1^{ης} Νοεμβρίου 2019** προκειμένου για το ίδιο το Επιμελητήριο που είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου, τις εταιρείες του Νόμου 89/67, τις δημοτικές επιχειρήσεις, τις Μονοπρόσωπες Ιδιότυπες Μεταφορικές Εταιρείες, τους συνεταιρισμούς, για την Μονοπρόσωπη Ανώνυμη Εταιρεία, για Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία, Μονοπρόσωπη και μη, για τον Ευρωπαϊκό Όμιλο

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

Οικονομικού Σκοπού, για τις Αστικές Εταιρείες κερδοσκοπικές και μη, για Κοινωνία Κληρονόμων κλπ. (πλήρη κατάλογο βλ. στην ως άνω Υ.Α).

-της 29 Νοεμβρίου 2019 προκειμένου για Ομόρρυθμες Εταιρείες, Ετερόρρυθμες Εταιρείες, Ετερόρρυθμες Εταιρείες κατά μετοχές, Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης, Ιδιότυπες Μεταφορικές Εταιρείες, και Ανώνυμες Εταιρείες.

Απώλεια των προθεσμιών αυτών συνεπάγεται τις κυρώσεις του Νόμου, ήτοι (α) μη έκδοση πιστοποιητικού φορολογικής ενημερότητας, (β) πρόστιμο 10.000 ευρώ και σε υποτροπή (γ) διπλασιασμό του.

Αθήνα, 18 Οκτωβρίου 2019

Ο ΣΥΝΤΑΞΑΣ

Σταύρος Βαρδαλάς